

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haassenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerățiune nouă

„Telegraful român“,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1879 cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați, al căror abonament s'a sfîrșit cu ultima Decembrie 1878 ași înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întârția cu espedirea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârție, pentru ca editura să se pótă orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumărăntului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire forte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Bilanț politic.

I.

Sîntem în Transilvania și Ungaria 2,800,000 Români, așa dicit statisticii magiari. Diferența între noi și ei, în ceea ce privește numărul Românilor nu ar fi mare. Noi dîcem 3,000,000 sumă rotundă, va să dîcă o diferență de 200,000. Statisticii nu vor să numere mai bine. Nouă nu ne dă mâna să numărăm și așa siguranța despre veritatea numărului Românilor, în Transilvania și Ungaria nu o putem avé nici de la statisticii magiari nici de la noi înșine. Avem mîngăierea, că dacá statistica din vorbă ne

clasifică așa de aproape de cifra noastră, aceasta nu este nici decum esagerată.

Noi vorbim de cifre și se va păré că punem toată importanța pe dênsele, voim să deducem din trêsele nîsce conclusiuni pretensive. Nici pe departe. Croații, Serbii, și în fine Sașii sînt cu mult mai puțini la număr și pe noi nu ne supără autonomia celor dîntăiu și zeloșia celor din urmă pentru individualitatea lor națională. Și indiviții mari și indiviții mici sînt lăsați de Dđeu să trăiască pînă când le slugesc puterile; pentru ce nu ar puté și individualitățile mai mici să trăiască printre cele mai mari?

După ce vedem, că numărul nu ar fi o pedecă de a exista ca individualitate națională venim la alt moment la momentul justiției internaționale.

Români nu sînt chiămați în patrie ca Sașii, nici veniți de necas ca Serbii. Pe ei ia adus în timpuri foarte depărtate o misiune civilizătoare în sinul și în giurul Carpaților, ei au resistat năvălirilor barbare, care în 7-8 seculi s'au străcurat preste ei și printre ei, și tradițiunea ungurească trecută în istoriă ne spune că în Transilvania și o parte a Ungariei resăritene și cu ocaziunea venirii Magiariilor ș'au păstrat dreptul de a exista ca individualitate națională. Pînă tîrđiu, foarte tîrđiu și aproape de timpul nostru Ungaria și Transilvania era o patrie a tuturor. Pe nimenea nu'l jiginea în Ungaria și Transilvania când era serbătorit un viteaz, care s'a dîstins prin vitejie contra păgănilor și Ungaria când era strîmtoată și uita de intrigile, prin care se vènează după putere, își lua guvernării și regii din naționalitatea în care îi gășia capabili. Astfel au venit Corvini pe tronul Ungariei.

Dacă cei chiămați și veniți de necas sînt în drept a pretinde a li respecta naționalitatea, apoi cu atât mai vèrtos Români, cari, separați de cei dintre Dunăre, Dnistru, și Marea neagră

sînt cei mai vechi indigeni, cari au titlurile cele mai mari și mai bune la misiunea cea înaltă a omenimei și cari, cu toate că mai tîrđiu au fost obiectul persecuțiilor tuturor neamurilor, în și afară de patrie, n'au fost cucerți cu arma niciodată.

Feudalismul a avut o mare influență asupra pozițiunii noastre politice, el ne-a înstrăinat cu timpul ce am avut mai de frunte și în urmă ceretele confesiunale dela reformațiunea luterană și calvină încoace, ne-a redus viața publică numai în biserică. Dară și viața bisericească a Românilor a devenit foarte amărită. Persecuțiunea pornită asupra Românilor se viri și în biserică și în urma urmelor a succes de mînune, a despărți pe Români în două confesiuni

Așa ne-au gășit timpurile mai nouă, scoși din pozițiunile politice și certați, sau mai adevărat, persecutați bisericesce de înșiși oamenii nostri.

În reprivirea aceasta fugitivă nu ne putem oprî la amenunte. Această e de altmîntea problema istoriei. Ea va avé să urmărească, cum prin feudalism, treptat, am fost scoși din pozițiunile politice, cum familiile cele mai de frunte au trecut în castre străne și cum am fost bisericesce năpăstuiți de străini însă prin noi înșine, în sinul nostru.

Entusiasmul produs de evenimente face adeseori ca să dispară diferențe, să se vindece, ca prin farmec, rane, care se par nevindecabile. Așa a fost și în timpul epocii memorabile dela 1848. Se părea că entusiasmul renascerei libertății a nivelat tot ce a fost produs trecutul în ani o sută patru dîci și opt. Dar după ce absolutismul, care nu avea considerațiune decăt individuală și numai intr'atîta ținea compt de egala îndreptățire, Români iară se găsesc divisați și adevăți unii ocrotiți de ultramontanismul unui ministru ultramontan, cum era Thun, iară alții persecutați ca și mai înainte. O ușurare în aceste împrejurări întristătoare aflau Români ortodocși în scutul Maj. Sale

cavalerescului împărat și rege Francisc Iosif I. Acest scut prea înalt a permis ca prin stăruința Marelui Archiereu Andreiu să se facă pregătirile pentru o eră nouă și pentru ortodocși, din care mai tîrđiu avea să resară instituțiunile bisericesce naționale, care erau destinate a reda Românilor ortodocși instituțiunile, pe basa căror să poată desfășura și ei o viața publică oare-care pe teren bisericesc.

Revista politică.

Sibiu, în 1 Ianuarie.

Un neguțator, care a ajuns a lucra cu deficite, întrebunțează toate mijloacele pentru de ași acoperi înaintea lumii starea adevărată a averei sale și tînde cu ôri ce preț a nu deveni insolvent. Comptabilitatea sa și-o întocmesce pe ficțiuni, se înșală mai întăiu pe sine și apoi lumea prin cifre neesacte și după ce a stors toate isvoarele veniturilor sale împrumută bani cu ori-ce dobândă, numai bani să fie. În acest stadiu se află acum statul nostru.

Noul ministru de finanțe contele Szapary a prezentat camerei din Budapesta un buget, care chiar de foile guvernamentale, în frunte cu oficiosul „Pester Lloyd“, se declară de un buget fictiv. Fără nici cea mai mică causă contele Szapary a urcat sumele venitelor pentru anul 1879 și au șters iarăși fără nici o causă vr'o câte-va milioane din cheltueli. Și așa rezultă la bugetul pentru anul 1879 un deficit numai de 22 milioane. Din acest buget lipsesc însă pașalul cheltuelilor ocupațiunii (6,280,000 fl. votat de delegațiuni, și lipsesc vro 2 milioane camete pentru convertirea împrumutului de stat de 153 milioane (partea a doua). Socotind mai departe, că cheltuelile ocupațiunii pro 1878 și 1879 nu se vor putea acoperi cu aceea sumă bagătelă votată de delegațiuni, vedem în bugetul prezentat de noul ministru de finanțe

FOIȚA.

Sân-Văsiul lui Nonu diplașul.

Doamne! cum trece și vremea, și cum se schimbă lumea. Adevă, lumea tot ea rămâne, numai ômenii din lume se schimbă. Dovadă ne este Nonu, bêtărânu Nonu diplașul.

Cine a cunoscut pe Barbu lăutariul, pe starostele și cobzariul, cel cântat de poetul Românilor și imitat de artiștii teatrului, — acela a trebuit să cunoască și pe Nonu diplașul.

Căci Nonu diplașul a fost prietin de cruce cu Barbu lăutariul. Numai atîta era deosebirea între ei, că unul era meșter în cobză, celalalt meșter în diplă, unul se chema Barbu, celalalt Nonu; unul era Țigan românesc, celalalt Țigan ardelenesc.

Cine a fost Nonu în dîlele lui de tinerețe, e destul să ve spun, că a fost prietin de cruce cu Barbu și că în vremea lui nici un diplaș din Pesta pînă în Bucuresci nuse putea măsura cu el.

Din astă pricină nu era un ospêț boeresc mai de'dai Doamne, la care Nonu să nu fie sufletul veseliei.

El era diplașul boierilor, și după dipla sa trăia boeresc, căci boerii în veselie cînstiau boeresc pe diplașul Nonu.

În acea vreme lui Nonu îi curgea laptele în păsat și galbenii în căciula.

Îi curgea dîu, că pe acea vreme erau boerii boeri cu datine românesce, datine de aur pentru diplașul Nonu.

Dar din tinerețele lui Nonu au trecut multe dîle. Iar în acele dîle boerii s'au schimbat, au adus datine nouă pe la curțile boeresci, alungând pe cele strămoșesci la coliba țeranului. Și Nonu, soțul nedespărțit al datinelor vechi, nu s'a despărțit de ele nici în dîlele grele dela bêtărânețe. El cu soțul seu Barbu s'a tras la sate cîntînd jalnic:

— „Dar acum, acum-vai mie,
De când lume-ai cu nemție,
Dipla mea nu are glas,
Și pe drumuri am rēmas.“

Da, a rēmas pe drumuri, bietul Nonu diplașul, căci, ca toți artiștii de sama lui, în dîlele bune a trăit numai dela mână pînă la gură. N'a visat bietul diplaș, că pot veni și dîle de ispită.

De-ar fi rēmas numai dînsul, încă n'ar fi așa greu pentru Nonu, dar pe lângă Nonu au mai rēmas o ceată întregă de nepoți, fii ai fetelor și feciorilor lui, cari toți așteaptă hrană din dipla cea veche a bêtărânu lui Nonu.

Neputînd cînta la operă „hori de cele nouă“ nici „polca“ și „londorișul“ la jocurile boierilor prin orașe, bêtărânu Nonu diplașul înveselește cu dipla sa pe țeranul credincios datinelor părintesci. Anul lui Nonu se începe cu creciunul și se sfîrșesc cu începutul postului.

În locul galbinilor din tinerețe, Nonu e bun bucuros, dacá în noaptea de creciun capetă la colindat dela fiecare casă câte o bucată de pîne și ceva de dulce, apoi căți-va leușori în sêrbători. Căci în sêrbătorile crăciunului Nonu este cel mai căutat lăutariu. Bêtărân cum e, plătesc dîce tineri. Așa scie el să și incoarde dipla —

numai glasul lui e cam răgușit, sciți ca la moșnegii lipsiți de dinți.

Și de astă dată în satul Boureni la dughiana lui Iancu cea din marginea satului și din colțul pădurei are să încante pe tinerime și să o facă să fiarbă sângele într'ênsa.

Cu căciula sa veche, prin care ies perii cei albi, învălit în o manta din vremea veche, plină de petece sub care își ascunde dipla — bêtărânu diplașul Nonu își părăsesce coliba și își îndreaptă pașii spre dughiana lui Iancu.

Mai înainte cu căți-va ani, Nonu diplașul, mergea cam des în dughiana lui Iancu, și totdeauna venea voios și cu busunarele pline. Atunci era alta. Atunci trăia Pavel Lungu numit Păunaș. Pavel Lungu fîcăul cel vioiu, care își făcea cheful în această ospetărie, și despre care se vorbeau multe de toate. Din câte se vorbeau însă, puține erau adevărate. Cel mult dacá din când în când mai făcea cunoștință cu câte un ciociu sau Jidan, care nu mai scia ce să facă cu banii, ori dacá'l fura vre-un cal nebun și'l ducea în

comptabilitatea fictivă a neguțatorului, care tinde a acoperi lumea adevăratul deficit cu care lucrează.

Inzestrat cu acest buget fictiv contele Szapary a plecat la Viena și s'a prezentat „jupânului Itzig“ pentru a cere părale. Grupa Rothschild a dat ministrului unguresc 73 milioane florini rentă pentru o obligațiune de o 100 milioane. Cu această sumuliță deabea se vor putea acoperi trebuințele până la sfârșitul anului. Dar de unde va mai plăti statul cametele, 9 la sută, nime nu întreabă. Eată dar principiul negustoriului scăpat, a împrumuta bani cu ori ce preț, numai bani să fie.

Se înțelege că o astfel de atmosferă, încărcată de împrumuturi și deficite apasă greu chiar și cercurile guvernamentale. Acestei împregiurări avem de a mulțami noua reducere a armatei de ocupațiune din Bosnia și Erțegovina. Ministrul de resbel a scos din „Pluslaintania“ sau „Austria nouă“ aproape întreaga cavalerie și a redus companiile de infanterie la 135 soldați. Astfel se trimit acasă 9000 rezerviști.

După multă bătaie de cap s'a publicat în sfârșit și statutul de organizațiune pentru Bosnia și Erțegovina. Conform acestui stat, publicat până acum numai de diarul „Presse“, șeful guvernului țerei, ce stă în fruntea administrației, este supus ministeriului comun. Reședința guvernului pentru ambele țeri este în Serraiievo. Toate afacerile, ce privesc administrația, se țin de resortul ministeriului comun, care va dispune în conțelegere cu ambele guverne ale statului. Cheltuelile administrației se vor acoperi din propriile venituri ale țerii (?)

Pertractările ministrilor ungurești cu plenipotențiții României în cauza îmbucărilor drumului de fer la Vercerova și Predeal par a rămâne fără rezultat. Astfel ambele linii se vor deschide numai cu 1 Noiembrie 1879.

Cislaitanii se luptă mereu cu criza ministerială. În 15 Ianuarie st. n. se întrunesc camerele și ministeriul nici acum nu este compus.

La toată întâmplarea înaintea camerelor va trebui să se prezinte un ministeriu definitiv. Contele Andrassy are speranță, că i va succeda a îndupleca pe principele Auersperg a primi compunerea noului ministeriu.

Coalițiunea între partida constituțională din Austria și Cechi pare a deveni fapt. Diarul „Národní Listy“ din Praga declară, că partida națională n'are nimic în contra transacțiunii în marginile și formele dreptului constituțional, dacă va premerge o înțelegere generală.

România este întins ocupată cu lucrările organizatoare în Dobrogea.

Aparatul administrativ și judecătoresc este în întreaga țară în ativitate regulată. „Oștirile și autoritățile române“ scrie „Un. p. alt.“ (Nr. din 30 Decembrie a. tr.) „a dat Dobrogei ordinea și libertatea, bunuri, pe care ea nu le-a gustat poate nici odată. Spre a ajunge însă de sigur la scopul civilisator pentru care acele provincii s'au întrupat cu România, trebuia a i se da și lumina. Mulțamită măsurilor luate, s'a făcut deja un bun început și în această privință. Școala română funcționează de mult în Măcin și populațiunea de toate naționalitățile, își trâmite cu bucurie copiii la școală.

La Isaccea s'a deschis asemenea cea dintăiu școală română ădilele trecute, și ni se asigură că în curând se vor deschide și în alte localități.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiu, în 31 Decembrie 1878. (Dela comitetul Asociațiunii transilvane). Un lung șir de obiecte s'a pertractat de astădată în comitetul Asociațiunii. O parte mare de obiecte au fost curenții, cari nu merită amintire. Patru lucruri însemnate s'au desbătut și hotărât de către comitet, despre care cu deosebire voiesc a vă raporta.

Unul din aceste patru obiecte a fost modul de distribuire a ajutoarelor, votate de către societatea „Transilvania“ tinerilor, ce voiesc a se aplica meseriilor. Numita societate, precum își aduc cetitorii nostri aminte, a creat 8 stipendii pentru meseriași, fără a limita însă dela început suma stipendiilor, ce avea să le distribuie Asociațiunea transilvană. Acum a venit „Transilvania“ și a transpus Asociațiunii 400 fl. cu destinațiunea, a împărtași din aceasta sumă cel puțin 8 tineri, cari se aplică la meserii. Comitetul Asociațiunii a hotărât, a ajutata pe fie-care stipendist cu 20 fl. și astfel, de oare-ce mai prisosesc suma de 200 fl. a mai scrie concurs pentru alte 8 ajutoare de câte 25 fl. Atragem cu tot adinsul atențiunea părinților, cari au de cuget a face din fii lor meseriași, la concursese, ce se vor publica în curând.

Al doilea lucru important, cu care s'a ocupat comitetul a fost edarea Analelor societății. După o lungă și tristă experiență, adunarea generală a Asociațiunii a sistat eșirea foaiei „Transilvania“ și a hotărât, ca ea să fie înlocuită prin anale. Spre acest scop secretariul al doilea a propus comitetului, ca să se conchieme secțiunile științifice sau cel puțin prezidenții, și secretarii lor, pentru ca ele resp. ei se desbată și să hotărască edarea analelor.

mare nenorocire pentru amândoi. Pavel Lungu, Păunașul cel vestit s'a pierdut urma fără de veste. Curând după aceea Nonu aude, că prietenul său este prins și aruncat în temniță, și după o scurtă judecată pus pe furci.

Câtă grijă și supărare i-a făcut bătrânului Nonu diplomașul spânzura prietenului său, numai el scie, sermanul diplomaș.

În dughiana lui Iancu, pe vremea când a ajuns Nonu erau numai nesce fețe cunoscute, foști tovarăși de ai lui Păunaș.

„Bine că ai venit, moș Nonule“ strigară voinicii, „să ne ăci una să dee fum din arc și să plesnească o pinca“.

Moș Nonu era dedat cu aceste vorbe. El făcuse adese ori să plesnească opinca haiducească, după care leușorii îi veneau tot însoșiți.

După oare câtă vreme de joc, haiducii stau locului și strigă: „Nonule! cântă-ne cântecul lui Păunaș.

— „Ce cântec să vă cânt?“

Nefied spriginită acesta propunere, secretariul a prezentat în ședința următoare un proiect de regulament pentru edarea analelor, care proiect s'a și primit de către comitet în mod provizoric. Conform acestui regulament anele vor purta titula „Analele Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, vor apare în fascioare nelimitate octav atunci, când este material de publicat, și vor cuprinde procesele verbale a le societății, discursurile științifice-literare ținute de către membrii la adunările generali, și alte lucrări literare, cari se vor da dela secțiunile științifice. Ortografia, în care se vor publica anelele va fi cea „etimologică.“

Al treilea obiect a fost expozițiunea de produse și manufacte dela Sighișoara. Comitetul despărțemintului dela Sighișoara a încunostițat pe comitetul central, că arangiarea expoziției, proiectate la Sighișoară este împreună cu atâte greutăți, încât, dacă comitetul central nu va delega o comisiune, care să stee într'ajutoriu despărțemintului, expoziția va fi nerealisabilă. Comitetul — se înțelege — neputând satisface aceste condițiuni, a luat la cunoștiință nerealisabilitatea expoziției.

În sfârșit al patrulea obiect, cu care s'a ocupat comitetul a fost procesul de presă al foaiei „Transilvania.“ Un lucru ne mai pomenit, ca o fôie literară-științifică, să fie trasă înaintea tribunaului! Bătrâna și oloaga „Transilvania“ o oară înaintea morței sale, a trebuit să dovedească, că în Ungaria toate sunt cu puțință. Despre acest proces de presă, până acum n'a străbătut nimic în public, fiind că procesul se află în primul seu stadiu.

Judele instructor dela judecătoria cercuală din Sibiu, după ce a căutat în zadar pe la Brașov după comitetul Asociațiunii a dat de fostul redactor al foiei „Transilvania“, dl. Barit l'a ascultat și cere prin o scrisoare, adresată comitetului, ca acesta să îi numească pe toți membrii sei ceea ce comitetul a și hotărât a o face. Să fie oare acest proces de presă, tras de păr, un echo la denunțatiunile lui „Kelet“ de dăunăți?

Dela ședința comitetului au lipsit ca de regulă mulți membri. Acei domni, cari au ambiția a face parte din comitet, ar trebui să aibă și interesul necesar, mai ales în fața unor lucruri așa importante. Dl. vice-prezident Bologa, după o lungă întrerupere a primit cu ședința de ieri iarăș conducerea agendelor comitetului.

Unde dai, și unde creapă!?

În „Foița“ Teleg. rom. „Simionăș“ publică în anul trecut nesce

— „Cântecul lui Păunaș, cântecul care l'ai învățat dela el.“

— „El m'a învățat pe mine, pe Nonu?“

— „Da, el ți la cântat, ți l'a fluierat, și tu l'ai învățat și i l'ai cântat de atâtea ori.... Cântă-l.“

— „Ba io!“

— „Cântă-l Nonule, nu te îmbia ca grecul la temniță.“

— „Ba io“, respunse diplomașul hotărât.

— „Da de ce, Nonule?“

— „Nu-l cânt.“

— „De nu-l cânti nu capeți nici o lescae“ amenință unul din haiduci.

— „Nonu pentru aceea tot Nonu va rămâne,“ răspunse diplomașul cu mândrie.

Și disputa s'ar fi continuat încă, dacă n'ar fi venit feciorii și fetele la horă.

(Va urma).

„Suvenir din viața școlară.“ Cel ce le-a cetit fără preocupățiune, a putut să vadă chiar și lămurit scopul urmărit de „Simionăș.“ Firul roșu al acelei scrieri, dela început și până la capet, este a arăta în un stil de foileton de o parte greutățile cu cari aveau să se lupte școlarii pe vremea lui, de alta unele defecte în partea didactică. Sau mai lămurit: a arăta de o parte tinerime cu ce greutăți aveam să ne luptăm noi în umblarea noastră la școală, și prin aceasta a o încuragia la susținerea greutăților ce le întimpină ea astăzi, iar de alta a arăta unele scaderi, cari jignesc instrucțiunea și educațiunea, — spre a fi delăturate. Și, fiind că o parte din acele suveniruri era cu considerare la Blaj, numai împregiurarea că ele s'au publicat în „Telegraful român“ a fost de ajuns ca ele să scormonească frigurile confesionale din Blaj.

În consecință, dl. „Blasianu“ în „Observatoriulu“ Nr. 98 a. tr. spunând lămurit că are poftă de „dispute confesionale“, și prefecstând că scopul lui „Simionăș“ a fost „a discredită gimnaziulu din Blasiu“, pornesce o adevărată dispută confesională, pe care d-sa, o pretinde a fi drept răspuns la „pamfletulu“ lui „Simionăș.“

Până a nu intra în discușiunea așa numitelor „întrebări“ (6 la număr), ce dl. „Blasianu“ le publică în „Observatoriulu“, să ne lămurim mai întâiu asupra „pamfletului.“

Dacă dl. „Blasianu“ susține că a descoperi vițiu spre a se delătura, a arăta scaderile ce bântue o societate, spre a se îndrepta: este „pamfletu“ — „Suvenirile din viața școlară“ publicate în Foița Telegrafului român sunt „pamfletu.“ Dacă însă d-sa, sub „pamfletu“ înțelege ceea ce înțeleg și alți botezați, apoi a întrebunțat acest termin nu pentru a caracteriza scrierea lui „Simionăș“, ci pentru a se caracteriza.

Ad 1. Dl. „Blasianu“ întreabă: cum se poate ca „Simionăș“ fiind cu așa modeste cunoscințe, după terminarea cursului pedagogico-teologic din Sibiu să fie căpătat stipendiu spre a merge la Lipsia? Apoi conchide: „Veneratul Ordinariatu din Sibiu a datu cu aceea ocașiune cu totulu altu testimoniug gimnaziulu nostru.“

Răspunsul la această întrebare se află în Nr. 131 al Teleg. rom. Foița, „Suvenir din viața școlară“ — coloana 4. Și, dacă este ca să se mai adaugă ceva, „Simionăș“, în decurs de 3 ani ce va fi petrecut în Sibiu, se va fi purtat așa, încât va fi meritat încrederea Consistoriului, chiar și dacă n'ar fi avut atâtea eminenții din Blaj.

Ad 2. Dl. „Blasianu“ întreabă pe „Simionăș“: cum s'a susținut la universitatea din Lipsia, unde a fost plin de studenți de la gimnaziu germane, și încă „că după expirarea timpului de studiu se vini a casa cu gradu academicu din teologia protestantă“ Apoi adauge: „Dacă te-ai susținut, atunci D-Ta ai datu în fapta cu totulu altu testimoniug gimnaziulu din Blasiu, de cătu e celu-a din „Telegrafului Romanu“; séu pôte în „Telegrafului Romanu“ numai ai glumitu.“

Cum s'a susținut, este o cestiune ce privesce singur pe Simionăș. Și, dacă e să răspundă cu toată sinceritatea: cu mare greu. Ce a fost pentru alții jucăree, pentru el a fost jug. Prin studiu privat a trebuit, încât i-a fost cu puțință, să umple lacunele ce le dusesse cu eminențiile. Iar că ar fi venit cu grad academic din teologia protestantă, cu care dl. „Blasianu“ cugetă că a lovit cuiu'n cap, afle dl. „Blasianu“ că nu e bine informat. Simionăș n'a venit cu grad academic din teologia protestantă, pentru

oare cătrău. Cu toate aceste Pavel Lungu, Păunașul din vremea lui avea totdeauna bani din greu se ăci că dela Anița văduva cea frumoasă și avută, cu carea se iubia.

Cu acest Păunaș Nonu legase prietenie pe moarte pe viață. De câte ori Păunaș avea poftă să-și facă chefu, Nonu era totdeauna gata numai să-i fi dat de scire ca să meargă la Iancu. Și apoi ce e drept nu-i păcat, Păunaș aducea aminte lui Nonu de darurile boeresci, căci nici la orașe nu plătesc boerii mai darnic, de cum făcea Păunaș, carele fiind că însuși învățase musica sub poalele codrului, scia prețu pe Nonu diplomaș. Adese ori Nonu cânta din diplă, iar Păunaș îl acompănia sau cu fluierul, sau cânta din gură câte o doină ori vr'un cântec haiducesc, cum scia numai Păunaș. Adese ori Păunaș surprindea pe Nonu cu câte un cântec nou, pe care Nonu dintr'o audită îl pune pe struna diplă și l' cânta încă mai frumos de cum îl cântase Păunaș. Așa fac artistii.

Dar aceasta era atunci, înainte cu câți-va ani. De atunci s'a întâmplat o

că n'a mers spre acest sfârșit. — Afle mai departe dl „Blasianu“ că Simionaș în Teleg. rom. n'a glumit, din protivă a vorbit foarte serios, în ceea ce privește partea didactică. Ce privește testimoniul dat, atât de Consistoriul din Sibiu (la întrebarea 1), cât și de Simionaș, prin susținerea sa la universitate, consecința nu e pentru Blaj, ci pentru Simionaș. Este dovadă că Simionaș, deși a învățat în Blaj, totuși prin diligență a putut-o aduce acolo ca să fie trimis la universitate, și acolo să se susțină — cum s'a susținut, — cu mare greu.

Ad 3. Din o mistificare ca premisă, dl „Blasianu“ înșiră o adevărată zamă lungă. Mistificarea este: „Cum poți D-Ta se susține, cumcă caus'a că cunoscintele D-Tale au fostu asia de marginite, candu ai absolvat gimnasiulu din Blasiu, au jacutu numai in impregiurarea că profesorii suntu numai teologi absoluti, si că atari ne versati de ajunsu in studiile gimnasiali?...“ În „Suvenirile...“ lui „Simionaș“ aceste nu se pot afla. Și: „greutățile cele multe cu cari avea să se lupte un scolaru, atmosfera socială și morală în care se mișca scolaru afară de scolar, aspirațiunile scolaruului, manierele bune-rele ale profesorilor, cărțile de scoală și afară de scoală“, pe cari dl „Blasianu“ le presupune cunoscute lui Simionaș și pretinde ca Simionaș să le fie considerat în „Suvenirile...“ sale — Simionaș le-a atins, după cum crede, destul de marcat, și dl „Blasianu“ n'are decât să cetească „Suvenirile...“ din Foița Teleg. rom. spre a se convinge.

Preste celelalte excursiuni (zamá lungă) ale d-lui „Blasianu“ din această întrebare ca consecințe a le unei ficțiuni, trecem la ordinea 4-lei.

Ad. 4. (a) Oare ce e mai paradoxu, a absolvă științele gimnasiali „cu calculi de eminetia. după aceea a absolvă teologia la universitate și în seminariu domesticu, și apoi a fi constituitu că profesor la gimnasiu de științele, acele, alu caroru fundamentu bene pusu ilu are dejă, și a fi 8 ani în gimnasiu, fôra a învetiă „nece o litera din studiul religiunei ortodocse, după aceea a învetiă teologia ortodocsa în Sibiu, în mesura fôrte redusa de ora-ce profesorii acolo nu se potu indereptă după poteriile d-lui Simionasiu, ci după ale altora, cari abia sciu ceti, apoi a merge la Dobritieniu și a învetiă de-repturi, și la Lipsi'a „in menageri'a teologica“ și a învetiă tôte nuanțele teologiei protestante. și în urma ca deplinu calificatu a veni acasa și a fi profesor de teologia ortodoxa?... D-Ta ai învetiatu teologia, protestanta și acum propuni pre cea ortodoxa; altu a învetiatu cea catolica, și „era a propusu pre cea ortodoxa, alu treilea a învetiatu filosofia, și acumu propune teologia cea ortodoxa, altu a învetiatu drepturile și mai scie D-dieu ce, și în urma s'a treditu profesor de teologia...“ (b) Mie nu-mi venea a crede, că D-Ta ai mersu la Lipsi'a se studiedi teologia protestata, ca se fii profesor de cea ortodoxa, că-ce aceea mi se parea „prea curiosu; ci la începutu cugetám, că D-Ta ai mersu că missionariu și numai acumu credu lucrulu acesta fôra „pareche in lume, după ce te vedu că funcționezi ca profesor, și cu mare zelu combati învetiaturile celorlora, la cari te-ai calificatu.“

(c) „Datina din Blasiu de a aplica teologi absoluti că profesori gimnasiali e veche și este în usu nu numai în Ungaria pre la gimnasiale luterane, romano-catolice și reformate, ci chiaru și în Franca pre la gimnasiale confesionali și de pre langa monastiri. A pune in profesor de teologia ortodoxa pre unulu „absolutu de cea protestanta, și de

„drepturi, și filosofia nu-mi e cunoscutu, și nece credu că se mai fia „unde-va neci in lumea acest'a neci in cealalta“.

După toate aceste dl „Blasianu“ conchide cu mare patos: „Asia e D-le Simionasiu“ și onorata Redacțiune a „Telegrafului Romanu“ că e uritu lucrul a vedé tiandur'a in ochii altui-a „și bân'a in ochii sei a nu o vedé.“¹⁾

(ad. (a)) Ar trebui să fie cineva mai naiv, decât presupune chiar dl „Blasianu“ despre cetitorii sei, ca să deslege întrebarea în favorul d-sale. — Mai întâiu, să fie bine înțeles că dl „Blasianu“, în preamarele d-sale zel de dispută confesională, face togmai aceea ce impută lui „Simionaș“: discreditează gimnasiul din Blaj, spre a dâncea părere de rău a lui „Simionaș.“ Cetitoriul nepreocupat trebuie să-și facă o idee foarte nefavorabilă despre acel gimnasiu, în care este cu puțință să petreacă tinerii „8 ani fără a învetiă o literă din religiune. Dacă Simionaș o susține aceasta, dl „Blasianu“ era îndrept să-l timbreze de răuvoitor al gimnasiului, de inamic chiar, care pune în joc viața gimnasiului prin astfel de insinuațiuni. Și, fiind că insinuațiuni de acestea face dl „Blasianu“, Simionaș se vede necesitat a protesta în contra d-lui „Blasianu“, și a declara că nu este adevărată aserțiunea d-sale. În Blaj nu se cresc tineri fără ca să fie instruiți și în religiune, care e fundamentul ordinii sociale și a statului.

Paradocsismul, din compararea cestiunilor urmează în modul cel mai natural în protivă intențiunei d-lui „Blasianu.“

Atât în „seminariulu“ domestic din Blasiu, cât și în seminariul dela „St. Barbara“ din Viena, acum cel „magiarisator“ din Pesta și cel „de propaganda“ din Roma (universitățile lui „Blasianu“) nime nu se ocupă cu studiile din gimnasiu, ci cu disciplinele specific teologice. Prin urmare în timp de 4—8 ani, ce-i petrece cineva între zidurile seminariale, învață unele și uită pe celelalte; uită ce a învățat bine, rué în gimnasiu, spre a veni și propune ce a uitat. Mai cu minte ar fi ca gimnasiastul, când a terminat clasa a VIII să devină profesor, căci cel puțin încă i-ar fi în memorie aceea ce a învățat. După chipul cum se practicează însă, profesorul, cu deosebire din gimnasiul de sus, când își ocupă catedra, nu scie nici atâta cât sciu elevii, și prin urmare este chiar nedrept să pretindem progres, căci el sermanul a făcut regres în decursul pregătirei sale. — Unde am ajunge cu știința dacă am urma pe toate terenurile după chipul din Blaj?

Studiul privat al profesorului? Dar a) spre aceasta n'avea lipsă să peară timpul în seminariu, b) până la calificare prin studiu privat, profesorul trebuie să propună! De unde? să sugă din degete? Să iae manualul ce l'a folosit când era gimnasiast și să-l învețe de rost? Adevărat că aceasta este „datina veche“, practisată în gimnasiul din Blaj, în care cas profesorul învață alături cu studentul și scie cât scie și studentul. Unde este însă esplicarea, clarificarea obiectului propus? unde progresul! Dar, dacă mai adaugem impregiurarea că profesorul tocmai când, în urma studiului privat, a ajuns la o îndemânare oarecare, se înlocuesce prin altul, care începe la rândul seu să și facă pregătirile pe contul tinerimei?!

Să vedem acum, cum stă lucrul cu profesorii dela institutul Andreian, asupra cărora Dl. „Blasianu“ își ridică glasul.

Dl. „Blasianu“ pretinde că la acest institut s'ar afla profesori, cari au învățat drepturile în Dobrițin.

¹⁾ Fiind imposibil a face un extras clar al acestei întrebări, am reprodus-o, împărțindu-o în trei părți (a, b, c), pentru ușorința răspunsului.

Este rău informat. Și „Simionaș“ regretă că n'avea profesori de teologie, cari să fie totodată și iuriști.

Dl. „Blasianu“ află mai departe, că e un lucru care nu și are păreche nici în lumea aceasta nici în cealaltă, ca cineva după ce a studiat științele teologice în seminariul Andreian — să studieze filosofia sau teologia la vre-o universitate, și apoi să fie profesor de teologia ortodocsa.

Trebuie că Dl. „Blasianu“ presupune pe cetitorii sei tare mărginiți. Cel ce merge la filosofie, sau teologie în afară, merge spre amplificarea cunoscintelor câștigate în institutul din patrie. Și aceasta, numai cel ce se teme de lumină, o află stricăcioasă. La universitatea din Lipsia ascultă în facultatea teologică neprotestanți din România, Grecia, Rusia, Turcia, America, Africa, India, cari în cea mai mare parte au studiat teologia în patrie, și aci se pregătesc pentru catedre profesoriale. Dacă astfel de lucruri nu sunt cunoscute Dlui „Blasianu“, Simionaș e de vină?!

La institutul andreian avem însă profesori, cari absolvând cursul clerical în Sibiu, au studiat special unii științele naturale, alții economia, alții pedagogia. Și aceștia toți sunt profesori în specialitățile lor. Că nici de aceștia n'a mai vădut Dl. „Blasianu“ nici în lumea asta nici în cealaltă, cine e de vină! Cine e de vină, că Consistoriul sibian ține cont de progresul științelor, iar Dl. „Blasianu“ află aci paradocsism?

Urmează să nedăm sama asupra conceptului „menageria teologica“, în care Dl. „Blasianu“ pretinde că Simionaș și-a făcut studiile. Să nu uităm că Dl. „Blasianu“ pretinde a scrie „in unu tonu demnu de colonele unui diurnalu de rangulu și reputatiunea „Observatoriului“. Toată lumea scie că „menagerie“ este un internat de diferite dobitoace, cari n'au voie a eși liber. În consecență „menageria teologica“ este un internat de „teologi“ din diferite țeri și de diferite naționalități, cari ca și dobitoacele din „menagerie“ proprie, n'au libertate.

A bună samă Dl. „Blasianu“, necunoscând universitatea din Lipsia și a închipuit-o a fi un seminariu ca cel din Blaj, Pesta, Viena sau Roma. Pentru aceste seminare, și în specie pentru cele 3 din urmă, în cari sunt elevi din diferite țeri și de diferite naționalități, dacă Dlui „Blasianu“ îi place terminul „menageria teologica“, îl poate folosi. Universitatea din Lipsia însă nu cunoaște internatul, prin urmare nici menageria.

Că d-l „Blasianu“ vorbește după fantazie, este dovadă totală lipsă de cunoscință despre universitatea din Lipsia, la care pretinde că sunt reprezentate „tôte nuanțele teologiei protestante.“ — Cine cunoaște pre un Delitzsch, Luthardt, Kahnis — „die Säulen der Orthodoxie“ — nu vorbește ca d-l „Blasianu“. Dar chiar să fi învățat Simionaș „tôte nuanțele teologiei protestante“ fire-ar aceasta un rău pentru dânsul, ar jigni oare în misiunea lui de profesor? Din contră! De ar cunoaște toate nuanțele teologiei universale ar fi fericite de el și de ascultătorii lui.

Cu cât profesorul este mai luminat, cu atât poate să lumineze mai mult pe învățăceii sei.

Togmai aci este deplina calificățiune a profesorului, de carea d-l „Blasianu“ vorbește în ironie. — „Gura păcătoșului adevărul grăesce.“

(ad. (b)) D-l „Blasianu“ confundă Sibiu cu Roma și menirea institutului andreian cu seminariul „de propaganda fide.“ În puterea acestei confuziuni, și sciind că „Simionaș“ învățase la Blaj, a crezut că Simionaș s'ar fi făcut misionar pentru lățirea sântei uniri. Dar pe vremea când a mers „Simionaș“ la Lipsia, Blajul încă nu fericise nația românească cu fundațiunea

de 30,000 fl., pentru lățirea sântei uniri, din carea să fie sprigin itți misionării.

Că „Simionaș“ ar fi combătând învățăturile acelor, la cari s'a calificat, n'ar fi spre scăderea lui „Simionaș“, ci numai o dovadă că precum a fost în Blaj și nu „s'a unit“ așa a fost la protestanți și nu s'a făcut protestant. Mai scii? în urmă de vor auți Lipsienii vor urma pe d-l „Blasianu“ și vor scrie și ei în „Observatoriulu“ pentru ca să apere creditul universității lor în contra scopului lui „Simionaș.“

(ad. (c)) Că datina din Blaj de a aplica „teologi absoluti“ ca profesori gimnasiali e veche, o scim cu toții, și cum că este în us la gimnasiale iesuitorilor din Franca, încă o scim cu toții.

Dar scit este și aceea, că lumea întreagă se luptă pentru emanciparea instrucțiunei de sub influința iesuitorilor. Dacă așa dară gimnasiile iesuitorice din Franca sunt nu model și motiv pentru d-l „Blasianu“ cu profesorii gimnasiali numai „teologi absoluti“, în hatirul d-lui „Blasianu“ nu mai întind vorba. — Dar când este vorba de gimnasiile luterane și reformate, d-l „Blasianu“ iarăși vorbește sau mistificând, sau în necunoscință de lucru. Luteranii și reformații nu studiază teologia în seminare ca cel din Blaj, ci la universitate, unde teologia de comun e numai un studiu secundar, iară cariera profesorală capul lucrului. „Teologul absolut“ luteran sau reformat este tot odată deplin pregătit academic și pentru catedra profesorală. Și întru cât în specie la reformați se fac excepțiuni de la regulă — se și vede.

Abstrăgând deci de la reformați, poate oare să se compare batăr pe departe un „teolog absolut“ de Blaj cu unul luteran, pregătit academic? și de aci poate-se pune pe aceeași treaptă un profesor blăjan cu unul de la un gimnasiu luteran?

Luteranii, repeșec, pe lângă teologie, au pregătire academică pentru profesură, și se și cunoaște. În Blaj însă aceasta se consideră ca o înnoire și poate paradoxie, .. dar iar se cunoaște.

Ca și luteranii cu profesorii lor gimnasiali facem și noi după puțință cu profesorii nostri de teologie și pedagogie; și dacă d-l „Blasianu“ nu vrea să cunoască altă știință, altă lumină afară de teologia din Blaj, cine este de vină?

În urma celor espuse, schimbând o vorbă din cuvintele d-lui „Blasianu“: „Așa e d-le Blasiane, că e uritu lucru a vedé tiandur'a in ochii altuia și bân'u in ochii sei a nu o vedé?“

(Va urma).

Cronica judecătorească.

În cauza dorobanțului Dumitru Radu.

Dela domnul jude regesc Béla de Tamásy primim următoarea scrisoare, care ne grăbim a o publica:

Onorată redacțiune a „Telegrafului Român“!

Pre basa §-lui 20 a legii de presă am onoare a roga pre onorata redacțiune se binevoiască a lua rectificarea următoare în numărul cel mai aproape al „Telegrafului Român.“ —

În un raport special din 16 Decembrie 1878 v. despre pertractarea finală, care s'a ținut înaintea tribunalului reg. ung. din Sibiu în contra lui Radu Dumitru sergent de dorobanți din Lumele de jos în România, pentru crimele vătămării grele trupesci normată în §-f 143 a cod. pen. s'au ivit mai multe erori, cari cu fapta stau în contradicere, așa încât nu se pot lăsa nerectificate. —

În cât se atinge de fapta incriminată, aceea în cuprins scurt voiu a o desluci, precum urmează:

Ioan Bogdan din comuna Poiana ca cioban împreună cu alți trei ciobani, și anume: cu Nicolae N., Ioan N. și Constantin Mitrea din Reșinari au fost cu vitele lor la pășune pe muntele Galbina teritoriul Ungariei, — aproape de teritoriul României, unde se află un pichet de soldați din România ca vigilia de confiniu. —

Ciobanii cu soldații din pichetul numit au făcut conștiință mai aproape prin urmare au trăit bine și au fraternizat la olaltă, așa încât adunându-se mai de multe ori la olaltă la poteca de pichet au jucat unul cu altul, ba ciobanii au tractat și cu mâncare pe soldați. —

Într-o zi au vedut ciobanul Nicolae N. în poteca pichetului nesce piei de miel proaspete — și spunând aceasta la consoții lui, sau otărit se agnosceze pieile acelea, pentru că din turma lor s'au pierdut nesce miei, — și așa s'au dus toți patru inși la poteca pichetului, și acolo vedând trei piei proaspete — au întrebat pe soldatul Nicolae Predescu, de unde au dâșii pieile acelea, care soldat a răspuns: că soldatul Petru Georgescu au furat trei miei din turma lor, în urma cărei denunțări soldatul Petru Georgescu nu a negat, ci au recunoscut, ca dâșul a comis fapta aceasta, la care l'au învățat sergentele Radu Dumitru. —

Dovedindu-se așadar acest furt de miei prin propria recunoaștere a făptuitorului, — numitul cioban Nicolae a luat pieile, și totodată au provocat pe soldatul Georgescu să meargă și el la stână și să spună și celorlalți ciobani, că dâșul au furat și au tăiat miei. — După aceea soldatul Georgescu și a luat pușca sa, și s'a dus împreună cu ciobanii la stâna lor și acolo au spus în fața tuturor ciobanilor, că el au furat miei, la care ciobanul Nicolae N. au dis, că soldatul să-și lese pușca acolo, până vor veni stăpânii oilor, — și așa s'au întemplat, soldatul Georgescu însă s'au dus înderept fără pușcă. —

A doua zi dimineața soldatul Georgescu s'au întors la stână și au luat pușca, în locul aceea au lăsat însă ca zălog un pantalon.

În 19 August 1877 dimineața au venit soldații cu sergentele Dumitru Radu și au luat prins pe Ioan Bogdan de lângă turma sa, apoi s'au dus după Constantin Mitrea, pe care, după cum a mărturisit dâșul înainte de moarte, l'au luat dela oile sale, — și când a vrut să scape, — l'au pușcat.

Din cazul acesta se vede, că sergentul Radu și soldații lui foarte bine au știut, că nu cu oameni necunoscuți și cu atât mai puțin cu hoți și tâlhari au dâșii de lucru, prin urmare nu au avut drept a vătămă de moarte pre un om fără vină, și dacă ar fi avut porunca să caute după niște tâlhari, — Constantin Bucur Mitrea însă nu a fost tâlhar pe care Radu Dumitru a putut să aibă porunca să l' prindă, ci dâșul a fost bine cunoscut soldaților, ca un cioban, care a păzit acolo oile.

Împregiurarea aceasta este dovedită și prin propunerea procurorului de lângă tribunalul Vâlcea sub Nr. 6755/1877, din care încă se vede și aceea, ca soldații dela poteca galbină și anume: Predescu Nicolae, Georgescu Petru, Simonescu Ioan și Miscu Marin la ascultarea lor, au recunoscut, că cauza de sub întrebare a prevenit în urma unei denunțări false în contra ciobanilor.

Este dovedit și aceea, că Constantin Bucur Mitrea a fost întemplat fără veste lângă oile lui pe teritoriul Ungariei și pușcat fără vină, care pușcătură i-a cauzat moartea. — Așadar tribunalul reg. ung. din Sibiu în sensul §-lui 37 a cod. pen. cu tot dreptul a judecat pre Dumitru

Radu, în contra căruia e dovedit, că dâșul bătând în pept s'au lăudat, că el a pușcat pe Mitrea — apoi este și aceea dovedit, că dâșul a dat porunca și la ceilalți soldați să pușce pe Mitrea.

În urmă am a face observare, că prepusul, că doară chiar gendarmii noștri au invitat pe Dumitru Radu săi petreacă preste graniță, — este un prepus fără basă, însuși și Radu nu a dis aceea. — Altmintrelea se observează, că comandantele gendarmilor dela turnul roșu, se chiamă Vakan Miklos și nu Vacariu, și el este născut secuin.

Serban Nan din Reșinari nu s'a ascultat la un tribunal românesc, ci s'a ascultat prin Dl. subjude Bădillă ca jude incuisitoriu. — Fasiunea acestuia am cetit-o în limba română, precum am cetit și alte protocoale, cari s'au luat în limba română prin Dl. subjude Bădillă și au fost scrise prin actuariul Cirlea cu scrisoare bună, și pertractarea finală au fost ținută în limba română, — nu este adevărat însă, că nici un jude, care a asistat, în cauza numită — nu ar fi cunoscut limba română, dincontra e pre deplin cunoscut, că conducătorul pertractării finale, precum și Dl. jude Phleps sciu limba română, și și aceea e dovedit că Dl. jude Iánsi precepe bine limba aceasta, pentru că în decursul pertractării finale, și dâșul a pus întrebări inculpatului în limba română.

Dl. jude Roșca a fost recuirat se cetească un protocol, care a fost luat prin Dl. jude instructor al tribunalului din Vâlcea în România, din cauză că acel protocol a fost într-un așa mod scris, încât Dl. Roșca ca bărbat român abia a fost în stare a l' ceti.

Inculpatul Radu Dumitru a stat așa lung timp în prisoare preventivă, nu din vina tribunalului, ci din cauza că din România numai după mai mulți pași diplomatice, și după ce și regimul român s'a convins, că nu a fost bine informat despre fapta inculpatului — foarte târziu s'a trimis opiniunea medicilor despre secțiunea cadavrului lui Constantin Bucur Mitrea, și chiar luând în considerațiune aceasta cauză Radu Dumitru s'a deju-decat numai la 2 luni carcere cu care pedepsă s'a și mulțămit. —

Sibiu în 10 Ianuarie 1879 st. n.

Béla de Tamásy m. p.

jude regiu, ca conducător al pertractării finale.

Varietăți.

* (Personalia). Ministrul austriac pentru culte și instrucțiune publică a denumit pre dl suplent Basil Bumbac de profesor definitiv la gimnaziul gr. or. în Suceava.

(Transferare). Domnul Visanțiu Maniu fostul executor la tribunalul reg. ung. în Sibiu este transferat ca executor la judecătoria cercuală în Mercurea.

* (Postal). În 16 Ianuarie 1879 st. n. s'a vor deschide stațiuni postale în următoarele comune și adevă:

1, în Cucurdea (comitatul Turda-Arieș). De stațiunea aceasta se țin comunele: Cucurdea, Feldioara și Vaidasig.

2, în Copșa-mică (copșița) (comitatul Tirnavei-mari). De aceasta stațiune s'a vor țin comunele: Frâna, Vorumloc, Copșa-mică (copșița), Motișdorf și Șoala;

3, în Daneș (comitatul Tirnavei mari) cu comunele: Mălencrav, Beșa, Daneș, Felza, Criș, Săleușul-mare, Rudeu, Lăslău-săsăsc și Noul. —

Aceste stațiuni primesc transportarea epistolelor și pachetelor până la greutatea maximală, apoi a asiguranțelor până la 150 fl. și a ramburselor până la 200 fl. v. a. —

* (Estras sumar al reposaților din Sibiu în 1878). Suma morților e 539, din cari 264 de secul bărbătesc și 275 de secul femeesc.

După luni: Ianuarie 53, Februarie 52, Martie 56, Aprilie 47, Mai 37, Iunie 41, Iulie 43, August 39, Septembrie 38, Octombrie 45, Noiembrie 40 și în Decembrie 48.

După bătrânețe: Născuți morți 39. Dela nascere până la sfârșitul anului al 2-lea 112; dela al 2-lea până la al 5-lea an 23, dela 5—15. 41, dela 15 până 25—49, dela 25 până 40—73; dela 40 până 50—55; dela 50 până 60—43; dela 60 până 70—41; dela 70 până 80—32; dela 80 până 90—10; dela 90 până 100—1.

După cauza morții: Nenorociți 10, sinuciși 9; de dinți 6; de eclampsie 18; inflamații 88; ezanteme febrile 22; apoplezie 40; desoluțiune de sânge (inclusive difteritis) 30; hidropsie 23; tuberculosă 80; oftică 39; degenerări 24; slăbiciuni 19; de slăbiciuni la copii nou născuți 19; de slăbiciunea bătrânețelor 42; din alte cauze 31.

Sibiu în 1 Ianuarie 1879.

Hufnagel,
medicul cetății.

* (Calea ferată dela Predeal). Liniile căile ferate din România către Predeal, și adevă din Ploesti până la Câmpina s'a predat comerțului.

* (Din camera advocaților). S'a primit în lista advocaților prin camera advocațională din Timișoara, dl avocat Filip Pascu din Verșeț.

* (Imprumut nou de stat). Ministrul austro-unguresc s'a înțeles cu reprezentanții băncii lui Rothschild în privința unui nou imprumut de stat în suma de 150 milioane. —

Speranță este, că vom căpăta datorita aceasta nouă, n'avem însă speranță, că vom poté-o solvi vr'o dată. —

* (Vreme tare cu grindină). După cum se scrie institului central c. reg. pentru meteorologie în Viena din comuna „Makovich“ în Erțegovina s'a descărcat asupra acestei comuni în 5 Ianuarie 1879 o vreme grea ne mai pomenită, o vijelie nespūsă; sub tunete, fulgere continue a cădūt o ploaie furtunoasă și ghiață ca în zilele lui Iulie și August. — Termometru a arătat + 9° R. egal + 11.3 graduri Celsius. —

* (Cutremur). Din Constantinopole s'a anunță, că în noaptea din 27 spre 28 Decembrie 1878 s'a simțit în partea sud-estică a peninsulei balcanice la Salonic pe litoralul Mării Egeice un cutremur de pământ teribil și mai multe isbituri puternice. —

* (Cheltuelile Rusiei în resboiul ultim rusu-turcesc). Jurnalul rusesc din Petersburg „Ruskaja Prawda“ scrie, cumcă Rusia a avut cu resbelul trecut preste tot la 2 miliarde ruble spese, din cari să calculează 800 milioane ca spesele cu licuidarea sămădașurilor și susținerea armatei de ocupațiune. —

* (O stradă acoperită cu sticlă). Se vorbește la Londra de a se acoperi Regent's Street pe dintregul cu o învilitoare de sticlă care ar pune astfel această stradă la adăpostul ori-căruia vânt, ploaie ori zăpadă. Pe timpul nopței, această arcadă va fi luminată cu sori electrice, proiectând lumina de sus în jos.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Constantinopole, 13 Ianuarie n. Podul drumului de fer preste Alda lângă Adrianopole s'a surpat. Mai multe persoane s'au nenorocit. Restituirea va ținé o lună de zile.

Paris, 13 Ianuarie n. Se asigură, că ministrul de resbel Borel a demisionat și demisiunea fū primită. De

următorul lui s'a designat generalul Faidherbe.

Calcutta, 13 Ianuarie n. Corpul Steewart a ocupat în 12 l. c. fără rezistență Candahar (Afghanistan).

Bursa de Viena

din 10 Ianuarie n. 1879.

Metalițele 5%	62 10
Imprumutul naț. 5% (argint)	63 30
Imprumutul de stat din 1860	145 60
Acțiuni de bancă	789 —
Acțiuni de credit	224 60
London	116 55
Argint	400
Galbin	5 51
Napoleon d'aur (poli)	9 33
Valuta nouă imperială germană	57 55

Economic.

Sibiu, 10 Ianuarie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.30—6.10; Grâu secăreț, fl. 4.40—5.—; Secară fl. 3.30—3.70; Orz fl. 4.—; Ovės fl. 1.70—2.10. Cucuruz fl. 2.90—3.30; Mălaiu fl. 4—4.50; Cartofi fl. 1.50—2; Semență de cânepă fl. 5.50; Mazere fl. 5—5.50; Linte fl. 10.—, 11; Fasole fl. 5—5.50; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 5.—; Slănină fl. 30—35; Unsore de porc fl. 23.—25; Său brut pro 50 chilo: fl. 15—16; Luminări de său pro 50 chilo fl. 27.50—28; Său de Luminări fl. 23—24; Săpun fl. 21; Fēn pro 50 chilo fl. 0.90—1.0. Căneapă pro 50 chilo fl. 32—34; Lemne virtoșase de foc pro metru cubic fl. 3.20 Spirt pro grad 50—55 cr.; pro chilo: carne de vită 33—44 cr.; Carne de vițel 32—45 cr.; carne de porc 35—40 cr.; carne de berbec 24—26 cr.; oue 10 de 25 cr.

Îndreptare, în Nrul din urmă al anului trecut, în articolul Sibiu, s'au străcurat erori cari turbură înțelesul cu totul. Pe pag. din frunte, coloana II este a se ceti: „Cât doriaș și noi să ne putem bucura ca cetățeni egal îndreptățiți de binefacerile constituțiunii, care, oameni cu puțin, dar largă conștiință, nu se sfiesc, în broșuri apărute în țeri străine a o bucina ca pe aceea, ce adăpostese pe toți și împărtășese de binefacerile ei în abundență.“

Pe pag. a 2-a (606) este a se ceti: „Se dice că partida militară este din și în și mai puternică ....“

Avis.

Atragem de nou atențiunea onoraților nostri, corespondenți și cetitori, că în afaceri cari privesc administrațiunea giarului nostru (abonamente, reclamațiuni, inserate etc.), să binevoiască a se adresa la Administrațiunea tipografiei archidieceșane ear în cele ce privesc redacțiunea, la Redacțiunea „Telegrafului Român“, și în sfârșit în cele ce privesc persoana redactorului responsabil, la domnul Nicolau Cristea.

Nr. 125.

2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, înființat cu preagrațiōsa incuviințare consistorială din 1 Novembrie a. c. Nr. 2747. B. lângă neputinciosul paroch Nicolae Rus din Chintelnic, protopresbiteratul gr. oriental al Bistriței, se escrie concurs până la inclusive 20 Ianuarie 1879 st. v.

Emolumentele s'unt:

1. a treia parte din porțiunea canonică de 24 jugere cu un venit curat anual de 80 fl. v. a.

2. a treia parte din venitele stolarilor obicinuite; carea computată în bani fac circa 100 fl. v. a.

3. dela 40 familii s'eu a treia parte din 120 ce compun parochia întrégă:

a) 40 cr. v. a.

b) câte 2 mierțe a 16 cupe de cucuruz nesfirmiț și

c) una și de lucru cu palma.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile lor instruate în sensul statutului organic §. 13 și dispozițiunilor provisorie ale sinodului archidieceșan din 1873. la subscrisul până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiterat gr. orient. român a tractului Bistriței, în conțelegere cu comitetul parochial concernente.

B. Josseni, în 19 Decembrie 1878.

Ioan Buzdug m. p.
adm. protopopesce.